

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הָיָה חֵג הַסֻּכּוֹת (דרגא תביר) שְׁבַע יָמִים לַיְדוּד (ויקרא כג, לד)

גובה הסוכה הוא לפחות עשרה טפחים. חז"ל אומרים (סוכה דף ה עא): "ותניא רבי יוסי אומר מעולם לא ירדה שכינה למטה ולא עלו משה ואליהו למרום שנאמר השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם". ומיד שואלת הגמ': "ולא ירדה שכינה למטה, והכתיב וירד ה' על הר סיני"? ומתרצת: "למעלה מעשרה טפחים".

נמצא שגובה הסוכה, שהיא "בצילא דמהימנותא", מושווה לירידת ה' על הר סיני במעמד הר סיני, שירד עד גובה עשרה טפחים. ע"כ.

ונרמז בטעמים: חֵג הַסֻּכּוֹת (דרגא תביר) באותם טעמים כמו ירידת ה' במעמד הר סיני (שמות יט, כ) וַיֵּרָד יְדֹנָד (דרגא תביר) על הר סיני¹. על הסוכה שורה השכינה, והסוכה שהיא זכר לענני הכבוד היא לפחות בגובה של ארון העדות² בו הלוחות שניתנו במעמד הר סיני.

שלום המאירי³

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי (פזר) מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם (ויקרא כג, לו)

המקובלים מבארים שאיסור גיד הנשה הוא כנגד תשעה באב, ופגיעת שרו של עשו בגיד הנשה של יעקב היא פגיעה בתומכי התורה.

שרו של עשו הוא השטן.

הרבי רב העשיל⁴ מבאר שמצוות גיד הנשה לא נשנתה שוב בסיני, כדי שהשטן, שהוא כנגד מצוה זו, לא יהיה שם.

רבי משה טיטלבוים מביא⁵ את דבריו, ומוסיף עליהם, שהקב"ה רצה לגלות את סתרי התורה, במעמד הר סיני, רק לישראל. ע"כ.

¹ עיין שם.

² כמבואר בגמ' שם שהארון תשעה טפחים והכפורת טפח.

³ הובא במטעם 152.

⁴ חנוכת התורה בראשית לב, לג.

⁵ ישמח משה, רבי משה טיטלבוים, פרשת בראשית דף טו עא: "הא דכתיב (דברים ד, יג) ויגד לכם את בריתו, ברייתו, זה ספר בראשית שהוא תחלת ברייתו של עולם שבו גלה לישראל כל סתרי תורה רזין עילאין מעשה בראשית ומעשה מרכבה, הכל גילה הקב"ה לישראל בזמן מתן תורה, וכדכתיב (שיר השירים א, ד) הביאני המלך חדריו. ועתה נקדים דאיתא בסנהדרין (דף נ"ט ע"א) כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני, לזה ולזה נאמרה. מצוה שנאמרה לבני נח ולא נשנית בסיני, לישראל נאמרה ולא לבני נח, ואין לנו אזהרה בבני נח ולא נשנית אלא גיד הנשה, עיין שם. וראיתי בספר זרע יצחק בשם הגאון מו"ה העשיל ז"ל, דמה שעשה הש"י כך דמה שנאמר ולא נשנית בסיני, לישראל נאמרה

ממעם 259 לפרשת סוכות רמזים בטעמי המקרא בפרשה

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

אפשר להוסיף לדברי **רבי משה טיטלבוים**, 'ישמח משה', שאיסור גיד הנשה קשור באופן נוסף לסתרי תורה.

במסכת **סוכה** (דף מט עב) תנא דבי רב ענן מאי דכתיב 'מה יפו פעמיך בנעלים', **חמוקי ירכיך** (שיר השירים ז, ב) - למה נמשלו דברי תורה כירך לומר לך מה ירך בסתר אף דברי תורה בסתר' (רש"י: חמוקי ירכיך - הנסתרים כירך, שכבוד התורה בצנעא, ולא להיות יושב ושונו בגובה של עיר, ולא לשנות לתלמידיו בשוק, כדאמר במועד קטן (טז, א)). **סתרי תורה** הם בבחינה זו של '**חמוקי ירכיך**', ובכך 'ירך' היא ההיפך מ'גיד הנשה', כפי שמובא במסכת חולין (צא ע"א): וא"ר יהושע בן לוי למה נקרא שמו גיד הנשה שנשה ממקומו ועלה. ע"כ.

ונרמז בטעמים: ביום **הַשְּׁמִינִי** (פזר) מִקְרָא קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם. רומז ל**טעם פזר** של (בראשית לב לג) **עַל-**

כֵּן (פזר) לא יאכלו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנֶּשֶׂה. מנהג ישראל בשמיני עצרת (או בחו"ל באסרו חג), לסיים את קריאת התורה ולהתחיל מיד בבראשית. במנהג זה, ובשמחת התורה, מראים את אהבת התורה, שהיא תיקון לפגיעת שרו של עשו ביעקב, והסבר לכך שהתורה פותחת בבראשית, כי בזכות אהבת ד' שאמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע', זכו ללמוד סתרי תורה הרמוזים בבראשית⁶. בכך זכו לשמחת התורה במקום האבלות של תשעה באב. יהי רצון שנזכה במהרה בימינו לבנין בית המקדש שממנו נלמד סתרי תורה⁷, ולשמחה שלמה כשמחת בית השואבה - שמשם שואבים רוח הקדש⁸.

שלום המאירי

ולא לבני נח, דלכאורה הוא היפך הסברא. אבל הטעם הוא דעל לאו של גיד הנשה ממונה שרו של עשו כנודע, ולזה לא רצה הקב"ה לשנותה בסיני, כדי שלא יהיה שרו כאן בשעת מתן תורה, עד כאן.

⁶ ראה גם דברי **רמב"ן** בתחילת ספר בראשית: "ומזה אמרו בשיר השירים רבה בחזקיהו ספר תגין הראה להם והספר הזה הוא ידוע ומצוי אצל כל אדם יפרש בו כמה אלפי"ן יש בתורה בתגין וכמה בית"ן ושאר האותיות ומספר התגין של כל אחת ואחת ואין השבח בספרו על הספר הזה וגלוי הסוד שהיה בו לחזקיהו מפני התגין עצמן אלא בידיעתן בפירושהן סודות רבים עמוקים מאד ושם בפירוש שיר השירים אמרו כתיב ויגד לכם את בריתו ויגד לכם את ספר בראשית שהוא תחלת ברייתו של עולם אשר צוה אתכם לעשות ... וכי מנין יבא אליהוא בן ברכאל הבוזי ויגלה להם לישראל חדרי בהמות וליתן ומנין יבא יחזקאל ויגלה להם חדרי מרכבה אלא הה"ד הביאני המלך חדריו, כלומר שהכל נלמד מהתורה".
⁷ **לב אליהו**, רבי אליהו לאפיאן, (בראשית עמ' רסג אות קנה), מביא בשם **הרמ"א בתורת העולה**, שירמיהו אמר לאפלטון שלמד סודות מאבני בית המקדש. **רבי נחום הלוי** (מוסף תורני **קולמוס** 89, עמ' 20) מציין שאינו נמצא בתורת העולה ולא בשאר ספרי הרמ"א, ומביא מקור מספר **גן ירושלים**, רבי נחמן גדליהו בראדער, ירושלים תרנ"ט דף נ"ד עא: "שמעתי בשם הגאון הגדול צדיק נשגב רבי ישראל סלאנטער זצ"ל את הסיפור מהעתקת סיפורי הרומים העתיקה. בעת החורבן ירמיה הלך אז את הגולה כשהוא חפשי ולא הכניסו אותו בעול הגלות ובאמצע הדרך בא אפלטון רבו של נבזרדן לקבל את פניו של נבזרדן ולראות בנצחוננו וביקש לדבר עם ירמיה, והוא התפלל מעוטף בשק ועפר על ראשו ועיניו זלגו דמעות מאין הפוגות, ולא הפסיק לענות אותו. אחר התפלה קבל אפלטון רשות מירמיה שיענהו על איזה שאלות אשר נעלם ממנו ואין פותר אותם. וכאשר הציע לפניו אחת אמר לו שיציע לו השניה והשלישית ואת כל הקשה עליו וירמיה פתר אותם בחדא מחתא עד אשר אפלטון נפל בדעתו והתפלא מאד על החכמה העמוקה הנובע כמעין ושאל ממנו 'אם כן שחמתך רמה ונשגבה מכל אדם ולמה תבכה ותענה נפשך בגלל שריפת בית אבנים שמוזר הוא לדעת החכמים' וענה לו ירמיה 'הלא הנך שמעת ותתפלא על חכמתי **החכמה הזו אשר קננה בי הנחלתי לי מן הבית הזה אשר רק שם המקור הנוזל ממעין החכמה השפע אלקות ועתה נפסקה מאיתנו הקדושה שאין להשיגה זולת מקום הזה** ואז הודה לו על הצער והבכיה על המקום הקדוש הזה".

⁸ תלמוד **ירושלמי סוכה** דף כב עב: א"ר יהושע בן לוי למה נקרא שמה בית שואבה שמשם שואבים רוח הקודש על שם ושבתם מים בששון ממעיני הישועה.